

Nader onderzoek reptielen, steenuil en vleermuizen

Sterkenburgerlaan 63a/65 te Doorn

In opdracht van: Markus Holding BV

11 november 2019

Colofon

© 2019 Laneco / Markus Holding BV

Tekst en samenstelling: J. Roelofs MSc.

Tweede lezer: Drs. W. Grobben

Projectleiding: Ir. D. van Pijkeren

Projectnummer: 69.18.01

In opdracht van: Markus Holding BV

Wijze van citeren: Roelofs, J., 2019. Ecologisch veldonderzoek Sterkenburgerlaan te Doorn. Laneco, Ede.

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	SOORTENBESCHERMING	8
3	SOORTBESCHRIJVING	11
3.1	REPTIELEN	11
3.2	STEENUIL.....	11
3.3	VLEERMUIZEN.....	12
4	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	13
4.1	ONDERZOEKSVRAAG	13
4.2	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	13
4.3	ONDERZOEKSRONDES.....	15
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	16
5.1	REPTIELEN	16
5.2	STEENUIL.....	16
5.3	VLEERMUIZEN.....	17
5.4	OVERIGE WAARNEMINGEN	18
6	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	20
6.1	CONCLUSIES.....	20
6.2	CONSEQUENTIES	21
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	23
BIJLAGE 2	WAARNEMINGEN OP KAART.....	24

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Ten zuidoosten van de Sterkenburgerlaan 63a en 65 te Doorn is men voornemens om zes woonkavels met huizen te realiseren. Hiertoe wordt de aanwezige bebouwing binnen het plangebied gesloopt en verdwijnen de graslanden; tevens zullen enkele bomen worden gekapt. Bij een in 2019 uitgevoerde quick scan flora en fauna (Roelofs, 2019) is geconcludeerd dat nader veldonderzoek noodzakelijk is naar reptielen (hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang), steenuil en gebouwbewonende soorten vleermuizen.

Ligging en globale begrenzing (rode lijn) van het plangebied ten zuidoosten van de Sterkenburgerlaan 63a en 65 te Doorn (luchtfoto: Google Earth).

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde kom van Doorn en ten zuidoosten van de Sterkenburgerlaan 63a en 65 te Doorn (gemeente Utrechtse Heuvelrug, provincie Utrecht). Het ligt in een overwegend landelijk gebied tussen Doorn en Driebergen-Rijssenburg. Aan de noordoostkant ligt bebouwing langs de Sterkenburgerlaan, aan de oost- en westzijde van het plangebied liggen bospercelen en ten zuiden grenst het plangebied, afgezien van een enkele woning, aan agrarisch gebruikte grond.

Binnen het plangebied is aan de kant van de Sterkenburgerlaan een parkeerplaats aanwezig die verhard is met klinkers. Aan deze parkeerplaats grenst een gazon dat doorloopt langs een bedrijfsgebouw dat momenteel dienstdoet als opslag en kantoor.

Het bedrijfsgebouw is opgebouwd uit bakstenen met een spouwmuur en het dak is bedekt met golfplaten. Ten noordoosten langs het bedrijfsgebouw loopt een onverharde oprijlaan. In het oostelijke deel van het plangebied zijn een vervallen kas en ruig grasland aanwezig. Ten noordwesten van de kas zijn een klein stukje grond met klinkerverharding en enkele bomen aanwezig. In het ruig grasland komen onder andere bramenruigte, bamboe en klimop voor. Tevens zijn er op dit perceel enkele grotere bomen (berk (*Betula pendula*) en eiken (*Quercus robur*) met diameters van circa 15 cm tot 50 cm) aanwezig.

Binnen het plangebied is de bouw van zes woonkavels met elk een woonhuis voorzien. Om dit te realiseren wordt binnen het plangebied de bestaande bebouwing afgebroken en moeten de graslanden en enkele bomen wijken. De woonhuizen aan de Sterkenburgerlaan 63a en 65 worden niet gesloopt. Bij de herinrichting is de realisatie van een geleidelijke overgang van bos naar agrarisch gebied voorzien door bos, houtwallen en bomenrijen aan te planten.

Inrichtingsplan binnen het plangebied (bron: Te Kieft Architecten)

---

2 SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime (zie paragraaf 2.2.2), als volgt in de Wet natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage I

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van de Vogelrichtlijn:
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:
Dit zijn alle soorten in onderdeel A van bijlage IV van de Habitatrichtlijn inclusief bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- Nationaal beschermde soorten:
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Een project kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming wanneer een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is;
- Wanneer de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming schrijft voor dat we nadelige gevolgen voor inheemse planten en dieren moeten voorkomen - of ze nu beschermd zijn of niet - en zorgvuldig met onze omgeving om moeten gaan. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

3 SOORTBESCHRIJVING

3.1 REPTIELEN

In Nederland komen van nature zeven soorten reptielen voor, waaronder drie soorten slangen en vier soorten hagedissen. Alle reptielensoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn beschermd in de Wet natuurbescherming. Het leefgebied van reptielen bestaat over het algemeen uit plekken met voldoende schuilmogelijkheden en plekken om op te warmen. De meeste reptielensoorten houden zich voornamelijk op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen).

3.2 STEENUIL

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, (voorbeeld: kerkuil).
4. Vogels die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks een nest bouwen (voorbeeld: ransuil).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe verstering van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Wet natuurbescherming. Deze gewijzigde lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd.

Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

Alle vogels zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (Artikel 3.1/3.2 Wet natuurbescherming en Vogelrichtlijn).

Steenuil

Uilen zijn plaatstrouw en vaak ook erg territoriaal. De meeste soorten blijven het hele jaar in dezelfde omgeving, nabij de nestplaats waar ze jaarlijks broeden. Ook de steenuil maakt jaarrond gebruik van de nestplaats als verblijfplaats en verblijft ook jaarrond in zijn leefgebied. Het gaat bij onderzoek niet alleen om de aanwezigheid van de steenuil

---

in het plangebied, maar ook om de aanwezigheid van andere territoria in de omgeving; dit om na te gaan of er voldoende alternatieven zijn voor eventueel in het plangebied aanwezig steenuilenparen.

3.3 VLEERMUIZEN

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Een groot aantal soorten overwintert in bunkers, grotten en kelders. Dit geldt ook voor sommige soorten die 's zomers in boomholten verblijven. Andere soorten vleermuizen verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten of achter de bast).

Vanaf begin april komen vleermuizen tevoorschijn uit hun winterverblijven. Afhankelijk van het weer verschijnt de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. In het paarseizoen, vanaf half augustus tot september, vallen de kraamkolonies uiteen. Sommige soorten vleermuizen trekken dan uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer- en winterverblijf. De meeste vleermuissoorten paren in deze periode. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere (Helmer, 1988).

Omdat de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, kan het behoud van lijnelementen (zoals bomenrijen of gebouwen) cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.6 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn).

4 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

4.1 ONDERZOEKSVRAAG

Doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft voor beschermde soorten reptielen (hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang) en vleermuizen. Als effecten op deze beschermde soort(en) zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor de ingreep worden aangevraagd.

4.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.2.1 Reptielen

Van de reptielensoorten kunnen gezien verspreidingsgegevens en aanwezige biotopen hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang voorkomen in het plangebied en in de directe omgeving hiervan. Om de aanwezigheid van deze soort te onderzoeken zijn er verspreid in het ruigte grasland – in het oostelijke voor reptielen geschikte deel van het plangebied – veertig kunstmatige schuilplaatsen (tapijttegels van 50 x 50 cm) uitgelegd. Bij het uitleggen van de schuilplaatsen werd met de volgende zaken rekening gehouden:

- De platen werden in rijen of groepjes van vijf verspreid over het terrein neergelegd;
- De platen werden plat en goed aansluitend op de bodem uitgelegd;
- De platen werden indien mogelijk zo gepositioneerd, zodat ze bij zonnig weer direct door de zon werden beschenen. De waarde als schuilplaats voor reptielen neemt hierdoor toe omdat indirect zonnen mogelijk wordt.

Er zijn vijf onderzoeksrondes naar reptielen uitgevoerd. De reptielenplaten zijn gedurende de onderzoeksperiode minimaal viermaal gecontroleerd op de aanwezigheid van reptielen. Tijdens de onderzoeken zijn tevens de geschikte randen en overgangen nagelopen, om te kijken naar de aanwezigheid van zonnende dieren. Ook zijn natuurlijke schuilplaatsen, zoals stenen, boomstammen en takkenhopen onderzocht op het voorkomen van reptielen. Dit onderzoek is uitgevoerd conform het protocol voor reptielenonderzoek van het Netwerk Groene Bureaus.

4.2.2 Steenuil

Het onderzoek naar steenuilen is uitgevoerd in de avonduren, wanneer uilen actief worden. Het onderzoek is middels verschillende methoden uitgevoerd:

- Op drie avonden in de periode februari tot medio april, wanneer steenuilen territoriaal gedrag vertonen, is door het afspelen van territoriumgeluiden de steenuil gestimuleerd om zijn aanwezigheid kenbaar te maken;
- Er is tijdens de veldbezoeken gelet op foeragerende uilen;

-
- Het plangebied is onderzocht (de potentieel geschikte verblijfslocaties) op kalksporen en braakballen die typisch zijn voor steenuilen.

De onderzoeksmethode voor steenuil is uitgevoerd conform de onderzoeksmethode zoals beschreven door Stone (2001).

4.2.3 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Petterson D240X). Batdetectors vertalen de voor mensen onhoorbare sonargeluiden van vleermuizen in hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte. Omdat er enkel bomen in het plangebied staan waardoor verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten vleermuizen uitgesloten kunnen worden, zijn totaal vier onderzoeksrondes uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017). Bijzondere waarnemingen zijn opgenomen en in batsound geanalyseerd.

Kraamseizoen

Er zijn drie onderzoeksrondes uitgevoerd in het zomerseizoen van 2019 om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden, zomerverblijfplaatsen en kraamkolonies te onderzoeken. De avondonderzoeken zijn door twee personen uitgevoerd. Vanwege het mogelijk voorkomen van laatvlieger zijn er, conform protocol, twee avondrondes uitgevoerd in plaats van één. Doordat vleermuizen 's ochtends enige tijd bij hun verblijfplaatsen zwermen – en dit makkelijk waarneembaar is – is het ochtendonderzoek door één persoon uitgevoerd. Er is gekeken naar vliegroutes, foeragerende dieren en in- en uitvliegers.

Paarseizoen

Er zijn in de nazomer van 2019 twee onderzoeksrondes uitgevoerd om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden en paarplaatsen te onderzoeken. De avondrondes zijn uitgevoerd door twee personen.

4.3 ONDERZOEKSRONDES

Datum	Start/einde	Soort/periode	Zons- ondergang	Windkracht (Bft)	Temperatuur (°C)	Weersomstandigheden
8 maart 2019	19.40 – 20.50	Steenuil	18.32	0	10	Helder
16 april 2019	21.30 - 22.45	Steenuil	20.40	2-3	14	Bewolkt
29 april 2019	21.45 – 22.55	Steenuil	21.02	1-2	12	Bewolkt
16 mei 2019	21.15 – 00.00	Vleermuizen	21.30	0	13	Bewolkt
18 juni 2019	21.45 – 00.05	Vleermuizen	22.05	0-1	20	Half bewolkt
24 juni 2019	3.15 – 5.20	Vleermuizen	5.18	0	20	Helder
20 augustus 2019	22.00 – 00.00	Vleermuizen	20.55	0	13	Helder
18 september 2019	21.00 – 00.30	Vleermuizen	19.46	0	10	Bewolkt
31 juli 2019	8.30 – 10.00	Reptielen	N.v.t.	0-1	18	Half bewolkt
6 augustus 2019	11.30 – 14.00	Reptielen	N.v.t.	0-1	22	Zon met wolken
22 augustus 2019	9.30 – 11.00	Reptielen	N.v.t.	0-1	16	Zonnig
12 september 2019	11.30 – 12.00	Reptielen	N.v.t.	Windstil	20	Zonnig
22 september 2019	9.30 – 11.00	Reptielen	N.v.t.	2	20	Bewolkt

---

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

De waarnemingen van de onderzoeksrondes zijn ook weergegeven op de kaarten in bijlage 2 bij dit onderzoek.

5.1 REPTIELEN

Er zijn vijf onderzoeksrondes naar hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang uitgevoerd binnen het plangebied. De onderzoeken zijn uitgevoerd op 31 juli, 6 en 22 augustus en 12 en 22 september 2019. Tijdens de onderzoeksrondes zijn naast de tapijttegels ook andere losliggende elementen omgedraaid (losse boomstronken, stenen en dergelijke), en randen nagelopen op zonnende dieren. De vijf uitgevoerde onderzoeksrondes zijn uitgevoerd bij geschikte weersomstandigheden om reptielen aan te treffen.

Levendbarende hagedis en ringslang werd tijdens geen van de onderzoeksrondes aangetroffen. Hazelworm werd bij de onderzoeksrunde op 22 september aangetroffen in het noordoosten van het plangebied. Hiermee is het voorkomen van hazelworm binnen het plangebied aangetoond.

De aangetroffen hazelworm binnen het plangebied.

5.2 STEENUIL

Er zijn drie onderzoeksrondes naar steenuil verricht op 8 maart en op 16 en 29 april 2019. Bij de onderzoeksrunde op 8 maart werden twee bosuilen waargenomen in de nabije omgeving van het plangebied. Steenuil werd tijdens geen van de onderzoeksrondes waargenomen binnen het plangebied.

Tijdens een onderzoeksrunde naar vleermuizen op 18 september 2019 werd een zichtwaarneming van een steenuil gedaan, ten zuidwesten van het plangebied. Later werd ook de roep van een steenuil gehoord, ook ten zuidwesten buiten het plangebied. Bij geen van de overige onderzoeksrondes is er binnen het plangebied een steenuil waargenomen.

5.3 VLEERMUIZEN

5.3.1 Kraamseizoen

Eerste onderzoeksrunde, 16 mei 2019

Bij de eerste onderzoeksrunde naar vleermuizen werd een uitvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen vanuit de noordoostelijke muur van de loods. Hier is een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig. Daarnaast waren er verspreid binnen het plangebied en langs de Sterkenburgerlaan drie tot vier laatvliegers aan het foerageren. Tevens werd er een overvliegende en een foeragerende rosse vleermuis binnen het plangebied aangetoond.

Tweede onderzoeksrunde, 18 juni 2019

Vanuit een dode boom langs de Sterkenburgerlaan, ten noordwesten van het plangebied, werden circa acht uitvliegende rosse vleermuizen waargenomen. Deze vleermuizen foerageerden vervolgens boven het veld ten westen van het plangebied en vlogen vervolgens in verschillende richtingen weg. Verder werden er drie tot vier foeragerende en langsvliegende laatvliegers en twee tot drie foeragerende en langsvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Langs de Sterkenburgerlaan werd nog een langsvliegende grootoorvleermuis gedetecteerd. Gezien de landelijke verspreidingsgegevens gaat het hier om een gewone grootoorvleermuis.

Derde onderzoeksrunde, 24 juni 2019

De derde onderzoeksrunde in het kraamseizoen betrof een ochtendronde. Er werden een ruige dwergvleermuis, een tot twee gewone dwergvleermuizen, twee laatvliegers en een rosse vleermuis waargenomen. Al deze soorten waren foeragerende en langsvliegende dieren. Alleen van de gewone dwergvleermuis bleef één dier langer foerageren binnen het plangebied. De twee laatvliegers foerageerden gedurende langere tijd in de tuin bij de Sterkenburgerlaan 59. Een verblijfplaats kon ten tijde van het onderzoek niet worden vastgesteld, maar mogelijk hebben deze laatvliegers een verblijfplaats in één van de huizen aan de Sterkenburgerlaan, buiten het plangebied.

5.3.2 Paarseizoen

Eerste onderzoeksrunde, 20 augustus 2019

Bij deze onderzoeksrunde werd buiten het plangebied, in één van de huizen aan de Sterkenburgerlaan, ten noordoosten van het plangebied, een paarverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aangetoond. De gewone dwergvleermuis vloog hier roepend rond. Binnen het plangebied vlogen een gewone dwergvleermuis en een laatvlieger

---

langs. Verder werden langs de Sterkenburgerlaan, buiten het plangebied nog twee rosse vleermuizen en een gewone dwergvleermuis vastgesteld.

Tweede onderzoeksronde, 18 september 2019

Bij de laatste onderzoeksronde naar vleermuizen werden binnen het plangebied twee gewone dwergvleermuizen en een rosse vleermuis aangetoond. Het betrof foeragerende, langsvliegende dieren. Buiten het plangebied werd langs de Sterkenburgerlaan nog een gewone dwergvleermuis waargenomen.

5.3.3 Samenvatting vleermuizen

Binnen het plangebied is een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis vastgesteld in de loods. De aantallen foeragerende dieren binnen het plangebied zijn beperkt, waardoor het plangebied niet is aan te merken als essentieel leefgebied. Tevens is er in de nabije omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. De geplande werkzaamheden tasten één verblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aan.

5.4 OVERIGE WAARNEMINGEN

Binnen het plangebied werden geen andere van belang zijnde waarnemingen gedaan. Buiten het plangebied werden in de aangrenzende bosgebieden bosuilen gehoord. De bosuil is een niet-jaarrond beschermde soort; er zijn voor deze soort geen consequenties te verwachten zolang rekening wordt gehouden met het broedseizoen.

5.5 EFFECTEN

Onderstaand wordt van de aangetroffen wettelijk beschermde soorten kort beschreven wat de waarnemingen betekenen en wat de consequenties zijn:

5.5.1 Reptielen – Hazelworm

Binnen het plangebied is een hazelworm aangetroffen. Hierdoor is aangetoond dat het plangebied van belang is als leefgebied/vaste rust- en verblijfplaats. Ondanks dat er slechts één exemplaar werd waargenomen, kan niet worden uitgesloten dat er een kleine populatie aanwezig is gezien de verborgen leefwijze van de soort. Het betreft naar verwachting een kleine populatie met een groot leefgebied per exemplaar; relatie houdend met de beperkte geschiktheid van het leefgebied in de omgeving van het plangebied.

Voor de aantasting van het leefgebied is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

5.5.2 Steenuil

Aangezien binnen het plangebied geen steenuilen werden vastgesteld, zijn er voor deze soort geen effecten vanuit de Wet natuurbescherming.

5.5.3 Vleermuizen - Gewone dwergvleermuis

Binnen het plangebied is een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze zomerverblijfplaats is niet van groot belang voor de soort gezien de weinig kritische houding van gewone dwergvleermuizen ten aanzien van verblijfplaatsen. Echter omdat de soort strikt is beschermd in de wet is een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor de sloop noodzakelijk.

---

6 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

Achter de Sterkenburgerlaan 63a en 65 te Doorn is een herinrichting voorgenomen. Een bedrijfsgebouw, parkeerplaats, grasland en vervallen kassencomplex zullen plaats maken voor de realisatie van zes woonkavels met elk een woonhuis. Hiertoe wordt de bestaande bebouwing binnen het plangebied afgebroken en moeten de graslanden en enkele bomen wijken. Bij de herinrichting worden bos, bomenrijen en houtwallen aangeplant. Voordat deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

6.1 CONCLUSIES

6.1.1 Reptielen

Bij het gerichte onderzoek naar hazelworm is hazelworm aangetoond binnen het plangebied.

Bij het gerichte onderzoek naar levendbarende hagedis en ringslang zijn geen levendbarende hagedissen of ringslangen binnen het plangebied vastgesteld. Daarmee wordt op basis van gericht veldonderzoek conform de soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus de aanwezigheid van levendbarende hagedis en ringslang uitgesloten binnen het plangebied.

Voor de hazelworm is het plangebied daarmee van belang als leefgebied/vaste rust- en verblijfplaats. Gezien het beperkte aantal aangetroffen dieren (1 exemplaar) kan niet worden uitgesloten dat er een kleine populatie aanwezig is gezien de verborgen leefwijze van de soort. Het betreft naar verwachting een kleine populatie met een groot leefgebied per exemplaar; relatie houdend met de beperkte geschiktheid van het leefgebied in de omgeving van het plangebied.

Voor de aantasting van het leefgebied is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

6.1.2 Steenuil

Bij het gerichte onderzoek naar steenuil zijn geen steenuilen binnen het plangebied vastgesteld. Daarmee wordt op basis van gericht veldonderzoek conform het soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus de aanwezigheid van steenuil uitgesloten binnen het plangebied.

6.1.3 Vleermuizen

Bij het gerichte onderzoek naar vleermuizen zijn vijf soorten vleermuizen waargenomen in en rondom het plangebied: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis,

grootoorvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. Binnen het plangebied is een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis vastgesteld. Hiernaast werden binnen het plangebied geen essentiële onderdelen (bijvoorbeeld vliegroutes, foerageergebied of grotere verblijfplaatsen) van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld. Deze zomerverblijfplaats is niet van groot belang voor de soort gezien de weinig kritische houding van gewone dwergvleermuizen ten aanzien van verblijfplaatsen. Echter omdat de soort strikt is beschermd in de wet is een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor de sloop noodzakelijk.

6.1.4 Overige soorten

Buiten het plangebied zijn twee bosuilen waargenomen. Bosuil is beschermd volgens categorie 5 van de landelijk vastgestelde lijst van Jaarrond beschermd soorten. De nesten en leefgebieden van deze soorten zijn alleen op populatieniveau beschermd. Mogelijk maakt bosuil gebruik van het plangebied als foerageerplaats; de beboste omgeving biedt echter voldoende alternatieven aan. De werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen aan te vangen om verstoring te voorkomen.

6.2 CONSEQUENTIES

6.2.1 Reptielen

In het plangebied is op basis van het uitgevoerde onderzoek hazelworm aangetoond. Door de voorgenomen ingreep gaat leefgebied van hazelworm verloren. Er dient voor deze aantasting een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Deze dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd moet worden.

Levendbarende hagedis en ringslang zijn op basis van het uitgevoerde onderzoek niet aangetroffen binnen het plangebied. Voor deze soorten zijn er geen juridische gevolgen in het kader van de Wet natuurbescherming.

6.2.2 Steenuil

Steenuil is niet vastgesteld binnen het plangebied, er zijn in het kader van de Wet natuurbescherming geen consequenties ten aanzien van deze soort.

6.2.3 Vleermuizen

In het plangebied is op basis van het uitgevoerde onderzoek een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aangetoond. Door de voorgenomen ingreep gaat deze verblijfplaats verloren. Er dient voor deze aantasting een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Deze dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd moet worden.

6.2.4 Overige soorten

Rondom het plangebied is de categorie 5 soort bosuil waargenomen. Indien rekening wordt gehouden met het broedseizoen is geen nader onderzoek nodig en zijn er voor deze soorten geen juridische gevolgen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Algemene voorwaarden

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
  - werkzaamheden, zoals graaf- en sloopwerkzaamheden en het verwijderen van begroeiing, te starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari).
  - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

BIJ12, 2019, Kennisdocument Levendbarende hagedis Zootoco vivipara, versie 1.0

BIJ12, 2017, Kennisdocument Steenuil Athene Noctua, versie 1.0

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers, W., 1e versie 1988. Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors, Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV Uitgeverij.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017).

Netwerk Groene Bureaus, GAN, 2017. Vleermuisprotocol.

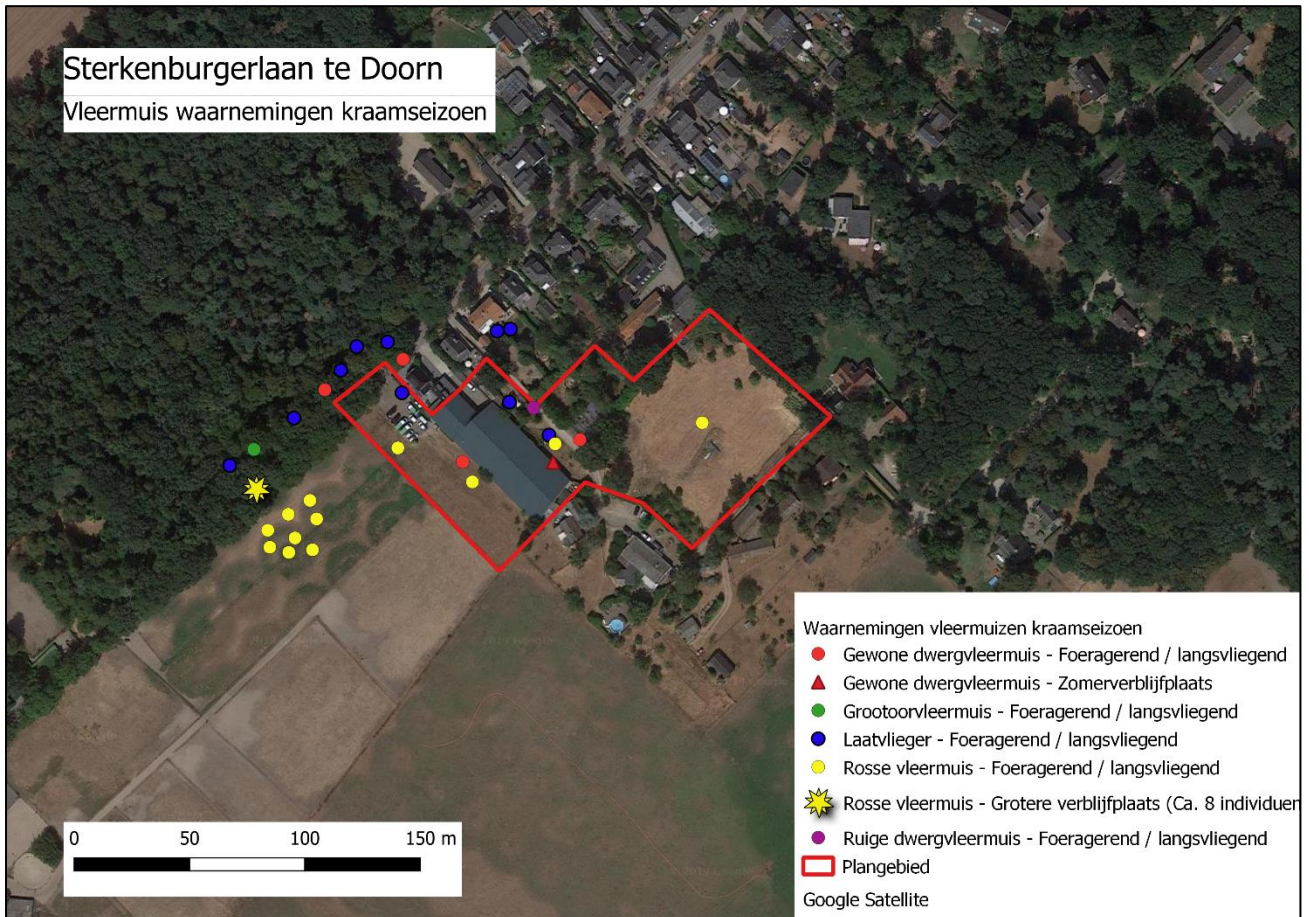
Roelofs, J., 2019. Quick scan flora en fauna Sterkenburgerlaan 63a/65 te Doorn. Laneco, Ede.

Websites:

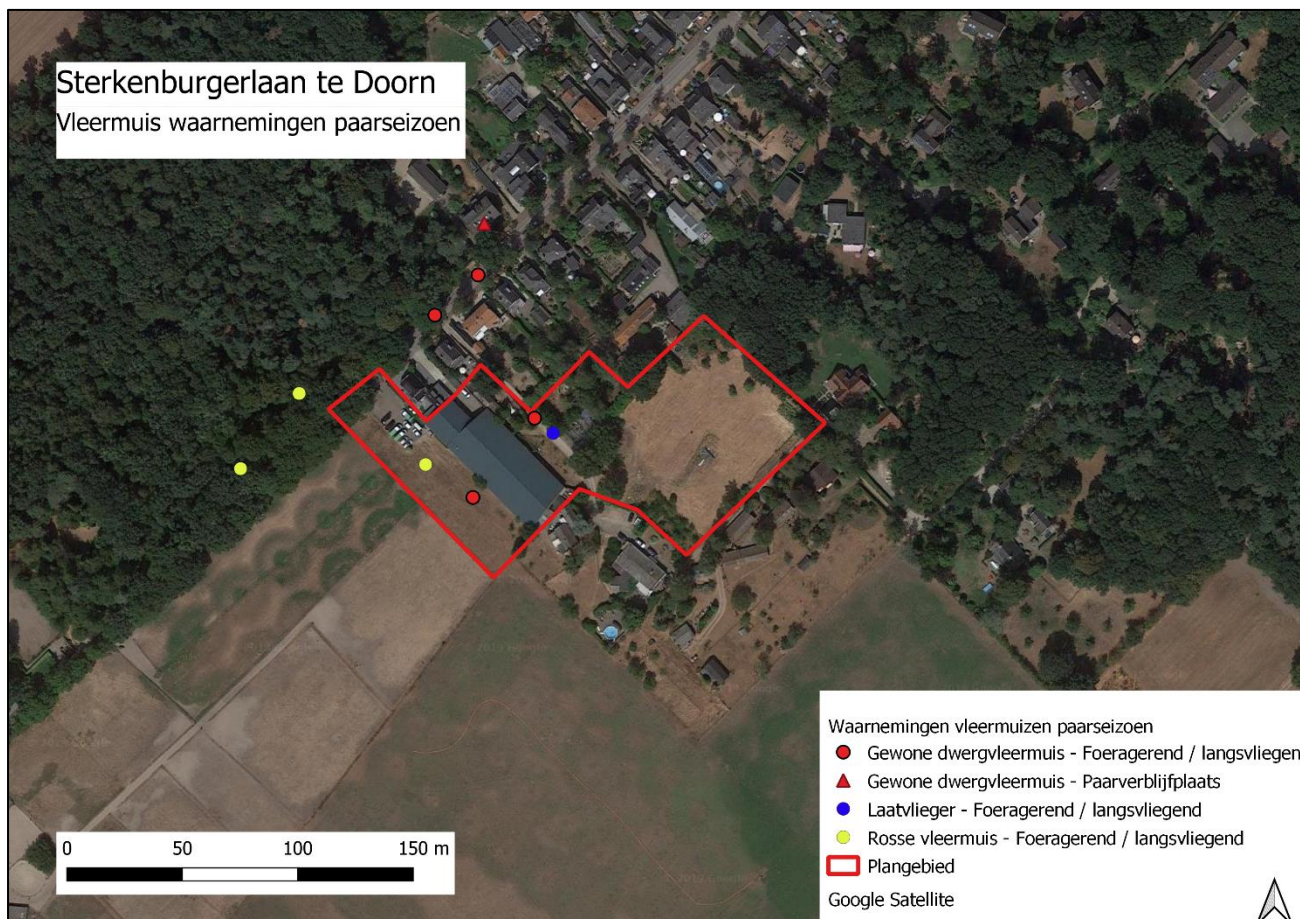
www.vleermuis.net

www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

BIJLAGE 2 WAARNEMINGEN OP KAART

Sterkenburgerlaan te Doorn
Waarnemingen hazelworm en uilen

